

"אמור... ואמרת" – 'להזהיר גדולים על הקטנים'

ומשני אלו נלמד על כל איסורי התורה

אין זאת אלא

בגלל שהמכנה המשותף שבשלשתם

'משהו' – 'כרת' – 'שווה בכל' –
'ריבה בהם'

הוא הוא הטעם

המחייב 'להזהיר על הקטנים'

והביאור בזה:

הנחת היסוד היא:

השייכות בין גדולים לקטנים
היא הגורם לאחריות עבורם

ולכאורה איזה קשר יש

בין בר דעת בר חיובא

ובין קטנים שאפילו לא הגיעו לחינוך?

[ואפילו שה'גדולים' אינם הוריהם]

התשובה:

מבארת הגמרא:

- מ'שרצים' – לא יכולנו ללמוד לכל התורה מפני ש'איסורן במשהו' [לכן הוזהרו גם קטנים]
- מ'דם' – לא יכולנו ללמוד לכל התורה מפני ש'עונשו כרת' [לכן הוזהרו גם קטנים]
- מ'שרצים+ודם' - א"א ללמוד לכהנים מפני ש'איסורן שווה בכל'
- מ'טומאת-כהנים' א"א ללמוד כי 'ריבה בהם מצוות יתירות' [כולל גם אחריות לקטנים]

הצד השווה בשלשתם מלמד על כל המצוות!

הקושיה הגדולה:

מדוע הציבה התורה האזהרה על הקטנים בעוד שני איסורים [מלבד טומאת כהנים] בגלל שיש בכל אחד מהם חומרה חריגה די היה להזהיר אחד בכהנים ואחד בישראל באיסור סתמי כמו אכילת נבילה שאין בו חומרה מיוחדת

ספר ויקרא פרק כא

(א) ויאמר יְדוּד אֶל מֹשֶׁה אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֱהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמְיוֹ:

דש"י

(א) אמור אל הכהנים – אמור... ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים:

כלומר, הכהנים המבוגרים מוזהרים לא להניח להם לכהנים קטנים להיטמא למתים, אף שעדיין אינם בר מצוה.

עיקרון זה מופיע בתורה [מלבד בטומאת כהנים] בעוד שני מקומות: דם ושרצים

- שרצים: 'לא תאכלום כי שקץ הם' לא תאכילום
- דם: 'כל נפש מכם לא תאכל דם'

ומשלישייה זו למדים בכל איסורי התורה 'להזהיר גדולים על הקטנים'

ומדוע לא די ללמוד דין זה ממקור אחד?

שגם היא 'איסורה במשהו'

פירוש המושג 'להזהיר'

אף שהיה יכול לנקוט לשון אחרת
'לחנך' או 'להתרות'

ובפרט ש'להזהיר' יכול להטעות
שחובה על הגדולים להזהיר את הקטנים
ולאסור עליהם לאכול איסורים

ובאמת חיובם אינו אלא
שהגדולים לא יתנו
לפני הקטנים דבר איסור

כי רומז כאן למושג 'זוהר'
גם אם אינם איכפתיים
למצב הקטנים
הם קרויים 'גדולים'
בכמות ובהתפשטות
אבל אינם 'זוהרים'

ברם 'גדולים'
המרגישים אחריות לקטנים
בגלל תחושת השיוויון דעצם הנפש
הרי הם גדולים 'זוהרים'
[כמו הוי זהיר בק"ש ובתפילה]

שיטת ה'זוהר' דרשב"י:

ל"ג = להזהיר גדולים
בעומר = בו כל יום בספירה

ריבה בהן מצוות יתירות
עצמיות הקדושה בגברא המאירה
בכהנים

הרבה להם תורה ומצוות
רחבה מצוותך מאד
וארב את זרעו ואתן לו את יצחק

אעפ"כ גם המאפיינים האחרים:

- שווה בכל – עצמיות המצטווה
- כרת – עצמיות הפגם
- 'משהו' – עצמיות הקליפה

גם הם קשורים למגמה של
'להזהיר גדולים על הקטנים'
איסור כזה ששיעורו ב'משהו'
ופוגם בעצם הנפש
ו'שווה בכל'

הוא זה שגורם 'להזהיר גדולים על הקטנים'

על כן כתבה התורה הזהרה זו
דווקא בשלשת איסורים אלו

וכיצד למדים הזהרה זו
לכל התורה כולה?

כי בכל המצוות ישנה 'נקודה עצמית'
של קבלת עול מלכותו
לגביה אין הבדל
איזו מצוה או מיהו המצטווה
ופוגמת בעצם הקשר עם הקב"ה.
כמו 'עבודה זרה'

עצם נקודת-היהדות בכולם בשווה
התינוק איננו פחות יהודי מהגאון
הצדיק

דוגמה מהחיים הביולוגיים:

החילוק בין גוף קטן לגוף גדול
הוא רק בהתפשטות החיות וכמותה
ההבדל בין המוח לציפורן
הוא רק ברמת התיפקוד שלהם
אבל בעצם החיות אין הבדל בין האיברים
ואין גם הבדל בין תינוק למבוגר
במקרה של פיקוח נפש

שו"ע חושן משפט סימן תכה
(ב) לפיכך: העוברת שהיא מקשה לילד,
מותר לחתוך העובר במעיה בין בסם בין
ביד מפני שהוא כרוץף אחריה להרגה, ואם
הוציא ראשו אין נוגעין בו **שאין דוחין נפש**
מפני נפש, וזהו טבעו של עולם:

וכך גם בנשמות אלוקיות בנקודת היהדות
שווין המה

הביטוי לעצמיות-נקודתית
באיסורים:

איסורן במשהו
עצמיות הקליפה – טומאה נקודתית

ענוש כרת
פוגע בעצם הקשר [כתר] ולא בנימים
פרטיים.

שווה בכל
מראה על חשיבות הציווי

שווה ערך לחבירו
תלמידו של רבי עקיבא

שטבע 'כלל גדול בתורה'
עצמיות הנשמה הקשורה לעצמיות התורה
לנהוג כבוד זה בזה